

Sukututkimuksia.

Suomen Sukututkimusseuran Vuosikirja. Osat I—VI, 1917—1922. Helsinki. Siv. 90, 100, 127, 147, 186+26.

Suomen Sukututkimusseura perustettiin vuonna 1917. Seuran toiminta on ollut varsin vilkas, mutta varojen puute on estänyt sitä vielä toistaiseksi ryhtymästä laajempaan julkaisutyöhön. Kuitenkin on seuran toimesta vuosittain toimitettu erikoinen vuosikirja, lukuunottamatta vuotta 1919, jolloin kirja jäi ilmestymättä; seuraavan vuoden vuosikirja ilmestyi sitävastoin kaksoisvihkona.

Vuosikirjat ovat kooltaan kerta kerralta laajentuneet; ensimmäisen vihon käsittäessä 90 sivua sisältää viimeinen jo kolmatta sataa; yhteensä on vuosikirjojen sivumäärä lähes 700.

Jokainen vuosikirja sisältää kymmenkunta lyhyempää tai pitempää kirjatusta sekä sitäpaitsi Sukututkimusseuran pöytäkirjat ynnä vuosikertomuksen, tilikertomuksen y. m. samanlaisia tiedonantoja. Kahdessa ensimmäisessä vuosikirjassa on sitäpaitsi luettelo seuran jäsenistä ja viimeisessä kolmattakymmentä sivua käsittävä kaikkiin tähän saakka ilmestyneihin vuosikirjoihin kohdistuva henkilöluettelo.

Eri kirjatusten sepittäjinä esiintyvät useimmat maamme tunnetuimmista sukututkijoista, alkaen sukututkimuksemme nestorista, professori Axel Bergholmista. Kirjottajien joukossa on jo neljä vainajaa; on todellakin masentavaa havaita, miten historian tutkimuksen ja nimenomaan sukututkimuksen alalla viikatemies on korjannut runsaan sadon. Varmaankin juuri ne tutkijat, jotka ovat poistuneet, olivat alansa edustavimpia ja Sukututkimusseuran vuosikirjoissakin heidän kirjojensa muodostivat mielenkiintoisia tutkimuksia ja kyhäelmiä. Nämä tutkijat ovat Jully Ramsay, E. G. Palmén, Atle Wilskman ja Hugo Schulman. — Muista kirjottajista mainittakoon K. Grotenfelt, Osmo Durchman, H. J. Boström, Tor Carpelan, K. J. Hidén, Vilho Selinheimo, A. R. Cederberg, Gunnar Suolahti, K. R. Melander, Folke Landgren, E. Granit-Ilmoniemi Alex. Luther, Heikki Impivaara, Ilmari Manninen, Kaarlo Teräsvuori, Karl Hedman ja John E. Roos.

Suuren osan kirjotelmia muodostavat sukuselvitykset ennen vain vaillinaisesti tunnetuista suvuista. Näiden joukossa on erittäin mielenkiintoinen ja arvokas kokoelma Osmo Durchmanin toimittamia aatelisten ritarihuoneeseen kirjottamattomien sukujen sukujohtoja. Kirjotussarjan yhteinen nimi on *Bidrag till kannedom av å Finlands Riddarhus icke upptagna adliga ätter av utländskt ursprung*, ja se käsittää toistaiseksi suvut Weissman von Weissenstein, v. Torcken,

v. Köhler, Lepsen (K. J. Hidénin selvittämä) ja v. Zweigberg(k). Kaikki nämä suvut ovat saksalaista alkuperää sekä Itämerenmaiden kautta Ruotsin mahtavuuden aikana 1600-luvulla Suomeen kulkeutuneet. Useimmat mainituista suvuista ovat myöhemmissä polvisaan vaipuneet kansaan, mikä lieneekin syynä siihen, että niiden aatellinen alkuperä on unohtunut. Toiset niistä ovat kuitenkin sivistyssukuinakin osottaneet sikäli elinvoimaisuutta, että niiden eräät haaraukset jälleen ovat kohonneet säätyläisluokkaan. — Paitsi mainittuun sarjaan kuuluvia sisältyy vuosikirjoihin joukko muitakin sukuselvityksiä, kuten sukujen Ross (Hedmanin laatima), Kröger (Impivaaran laatima), Forssteen (Langrénin laatima) ja Ivendorff (Roosin laatima) sukujohdot.

Toisen ryhmän tutkimuksia muodostavat ne kirjatukset, joissa selvitetään jo ennestään tunnettujen ja tutkittujen sukujen alkuvaiheita. Asianomaisten kirjottajain on nimittäin onnistunut suvun alkupäähän lisätä yksi tai useampia miespolvia taikka oikaista jokin aikaisemmille tutkijoille sattunut erehdys taikka muutoin selvittää jokin sekava seikka. Tällaisia kirjotuksia ovat Wilskmanin »Bidrag till släkten Procopaeus' äldsta historia», ja »Om släkten Ulnerus-Ulners ursprung», Granit-Ilmoniemen »Borg-suvun esivanhemmat», Carpelanin »Släkten Ilmoni-Granits ursprung», Bergholmin »Släkten Portåns härstamning» ja Impivaaran »Simelius-suvun alkuperästä» sekä Selinheimon oikaisut Palander-, Calonius- ja Moliis-sukuja koskeviin aikaisempiin selvittelyihin ja Grotenfeltin tiedonannot keskiaikaisesta Balk-suvusta.

Oman ryhmänsä muodostavat tutkielmat, joissa tehdään selkoa jonkin tunnetun henkilön esivanhemmista niin hyvin isän kuin äidin puolelta. Henkilöiden perinnäisten lahjojen ja ominaisuuksien selvittämisessä tällaiset tutkimukset varmaankin tulevaisuudessa tulevat muodostamaan arvokkaan aineiston. Ruotsinmaalainen Herman Söderstéen selvittää kirjotuksessa »Bidrag till Johan Ludvig Runebergs ättartal» runoilijan esivanhempain alkuperää, osottaen hänen polveutuvan sekä isän että äidin puolelta monin säikein »vanhoilta ruotsalaisilta sivistysseuduilta.» — Ahkera sukututkija Osmo Durchman on erittäin perusteellisessa tutkimuksessa senaattori P. E. Svinhufvudin esivanhemmista esittänyt entisen valtionhoitajamme esivanhemmat hamaan seitsemänteen polveen saakka. Viidenteen polveen asti hän on saanut selville kaikki esivanhemmat; kuudennen polven 64:stä esivanhemmasta hän tuntee 55 ja seitsemännen polven 128:sta yli 70. — K. J. Hidén on kirjotuksessa »Leo Mechelins anor på mödernesidan» selvittänyt tunnetun valtiomiehen äidinkantaa.

— Mielenkiintoinen on myös professori E. G. Palménin kirjoitus: »Maexmontan-suvun esivanhemmista kuuden sadan vuoden ajoilta.» Tämä kirjoitus tosin ei sisällä arkistotutkimuksen tuloksia, vaan on painetuista lähteistä tehtyjen poimintojen tulos, mutta se on kirjoitettu sellaisella joustavuudella ja siihen on saatu mahdutetuksi niin paljon yleisiä sukututkimuksellisia näkökohtia ja yleisesti tajuttavia johtopäätöksiä, että se varmaan on voinut avata monen lukijan silmän ymmärtämään sukututkimuksen merkitystä.

Paitsi sukuhistoriallisia kirjoituksia sisältävät Sukututkimusseuran vuosikirjat myös yksilöhistoriallisia tutkimuksia. Näistä on ennen muita mainittava kaksi laajaa tutkielmaa, jotka molemmat ovat H. J. Boströmin toimittamia, nimittäin »Vasa Hofrätts auskultanter 1776—1878» ja »Suomen kaupunkien pormestarit 1800-luvulla.» Edellinen käsittää noin 40 sivua ja siinä annetaan lyhyitä henkilötietoja niistä 500:sta auskultantista, jotka Vaasan hovioikeuden sadan ensimmäisen toimintavuoden kuluessa ovat olleet sen kirjoinhin merkittyinä ja joista — sivumennen sanottuna — ainoastaan viidellä on ollut suomalainen sukunimi. Jälkimäinen kirjoitus sisältää taas hieman laajempia henkilötietoja Suomen kaupunkien pormestareista viime vuosisadalla. Toistaiseksi tekijä on ehtinyt esittää vain kymmenen vanhimman kaupungin päämiehet, mutta hän lupaa seuraavissa vuosikirjoissa jatkaa luetteloaan. — Henkilöhistorian alaan kuuluu myös Wilskmanin valaiseva tutkielma Elias Robert Alceniuksesta, jossa kirjoituksessa sitäpaitsi esitetään sukuhistoriallisiakin tietoja Alceniuksen esivanhemmista. — Personahistoriallisia kirjoituksia ovat vihdoin ne monet muistokirjotukset, jotka on ollut kirjoitettava manalle menneiden sukututkijain kuoleman johdosta.

Yllä on esitetty tärkeimmät niistä tutkimusaloista, joita on käsitelty Sukututkimusseuran vuosikirjoissa. Sitäpaitsi niissä luonnollisesti tavataan sellaisiakin kirjoituksia, joita ei käy asettaminen lueteltujen ryhmien puitteisiin, kuten esim. Selinheimon kirjoitus nimenmuutoksista »Suomen Sukukirjan» käsittelemien sukujen piirissä, jollaisia muutoksia hän tietää luetella suurilta nimenmuutтовuosilta 1906 ja 1907 satakunta kappaletta, Suolahden tutkimus Pohjanmaan pappissuvuista, Mannisen kirjoitus karjalaisten henkilönimistä y. m.

Loppuvaikutelmaksi jää, että Suomen Sukututkimusseuran vuosikirjat ovat pirteästi toimitettuja, sisällykseltään monipuolisia ja herättäviä.

GUNNAR SARVA.